

Prosiect Maen Hir
Cwestiynau Cyffredin

Cynnwys

1	Beth yw Prosiect Maen Hir?
2	Pwy yw'r datblygwr y tu ôl i'r cynigion?
3	Sut bydd Prosiect Maen Hir yn cefnogi ymdrechion ar yr hinsawdd?
4	Pam mae enw'r prosiect wedi newid o Fferm Solar Môn i Brosiect Maen Hir?
5	Beth yw'r broses gynllunio ar gyfer proses gynllunio'r Gorchymyn Cydsyniad Datblygu (DCO)?
6	Sut bydd Maen Hir yn gweithio gyda'r gymuned leol?
7	Sut bydd y gymuned leol yn cyfranogi?
8	Beth yw ein hamserlen?
9	Sut mae cael yr wybodaeth ddiweddaraf?

1. Beth yw Prosiect Maen Hir?

Mae Prosiect Maen Hir yn gynllun storio solar ac ynni arfaethedig a gyflwynwyd gan Lightsource bp ar Ynys Môn. Bydd y prosiect yn cyflenwi 360 megawat (MW) o drydan adnewyddadwy i'r National Grid.

Mae Prosiect Maen Hir wedi'i leoli yng ngogledd yr Ynys ac mae'n cynnwys tua 1,234 hectar (ha) o dir sydd â'r potensial i ddarparu ar gyfer datblygiad solar ffotovoltaig (PV) a seilwaith cysylltiedig gan gynnwys is-orsaf y prosiect a'r System Storio Ynni Batri (BESS). Diffinnir y safle fel un sy'n cynnwys tri pharsel cysylltiedig er mwyn gallu cyfeirio atynt yn rhwydd. Dyma'r parseli: ardal ger Rhosgoch a Bodewryd (a nodir fel 'Maen Hir - Gogledd'), i'r de-ddwyrain o Lanerch-y-medd ('Maen Hir - De'), ac o amgylch ymylon gogleddol a dwyreiniol Llyn Alaw ('Maen Hir - Canol'). Mae'r tir yn cynnwys caeau amaethyddol yn bennaf, ynghyd ag ardal o dir llwyd yng Ngogledd Maen Hir yn agos at Rosgoch a arferai fod yn ddepo olew Shell.

Mae'r cynigion yn cynnwys seilwaith ar gyfer cynhyrchu a storio ynni adnewyddadwy, cyflenwi'r ynni hwn i'r National Grid, a'r mynedfeydd a'r caeadleoedd dros dro sydd eu hangen ar gyfer adeiladu. Yn bwysig, mae'r cynigion hefyd yn cael eu datblygu gyda'r potensial i alluogi rhagor o gyfleoedd fel cynllun solar cymunedol 5MW, cynigion seilwaith gwyrdd, a chyfleoedd hamdden newydd.

2. Pwy yw'r datblygwr y tu ôl i'r cynigion?

Mae Lightsource bp yn arweinydd byd-eang o ran datblygu, ariannu, rheoli a gweithredu prosiectau storio ynni a solar ar raddfa cyfleustodau. Ein pwrpas yw darparu ynni solar fforddiadwy a chynaliadwy i gymunedau ledled y byd. Mae gennym hanes o adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw safleoedd solar.

Mae Lightsource bp wedi ymrwmo i weithio gyda'r cymunedau rydyn ni'n buddsoddi ac yn datblygu ynddynt, ac mae hynny'n wir yng nghymuned unigryw Ynys Môn, ac yn enwedig cymunedau gogledd Ynys Môn.

I gael rhagor o wybodaeth am y datblygwr, ewch i www.lightsourcebp.com, dilynwch ni ar [Twitter](#), neu edrychwch ar ein tudalen [LinkedIn](#).

3. Sut bydd Prosiect Maen Hir yn cefnogi ymdrechion ar yr hinsawdd?

Bydd y prosiect yn rhan allweddol o Raglen Ynys Ynni Cyngor Sir Ynys Môn, sy'n ceisio gosod yr Ynys ar flaen y gad o ran ymchwil a datblygu, cynhyrchu a gwasanaethu ynni carbon isel, gyda'r bwriad o greu manteision economaidd, cymunedol ac amgylcheddol.

Bydd Prosiect Maen Hir yn cyfrannu at dargedau Llywodraeth Cymru i gyrraedd Sero Net erbyn 2050 a defnyddio 70% o drydan o ffynonellau adnewyddadwy erbyn 2030. Mae'r Pwyllgor Newid Hinsawdd wedi rhybuddio nad yw Cymru ar y trywydd iawn i gyrraedd Sero Net erbyn 2050 ar hyn o bryd, ond gallai prosiectau fel Maen Hir helpu i gyflawni hyn.

Mae'r DU hefyd wedi gosod targedau cenedlaethol i gyflawni allyriadau carbon sero net erbyn 2050, ac mae datblygiadau solar ar raddfa fawr yn hanfodol i gyflawni hyn. Mae [Strategaeth Diogelwch Ynni Prydain](#) (Ebrill 2022) yn anelu'n benodol at gynyddu capasiti solar y DU bum gwaith erbyn 2035, sy'n cyfateb i gyfanswm capasiti cynhyrchu o tua 70GW. Byddai Prosiect Maen Hir yn cyfrannu at gyrraedd y targed hwn drwy gynhyrchu oddeutu 360MW o drydan adnewyddadwy.

4. Pam mae enw'r prosiect wedi newid o Fferm Solar Môn i Brosiect Maen Hir?

Rydym eisoes wedi rhannu ein huchelgais i gynhyrchu ynni adnewyddadwy o'r haul yn y lleoliad hwn, ar ôl cyflwyno cynigion ar gyfer Môn Solar ar ardaloedd safleoedd tebyg yn 2021. Roedd hyn yn cynnwys ymgysylltiad cynnar ar-lein gyda rhanddeiliaid lleol a gweminarau cymunedol a gynhaliwyd ym mis Mawrth 2021 o dan gyfyngiadau COVID-19.

Mae ymgysylltiad rhanddeiliaid lleol a'r gymuned yn rhan bwysig o'r broses hon. Rydym wedi ystyried sylwadau o'r ymgysylltiad cychwynnol am enw'r prosiect. Wrth i ni ddiweddarau ein cynigion, rydym felly wedi diweddarau enw'r cynigion o Môn Solar i Brosiect Maen Hir i adlewyrchu pwysigrwydd yr iaith Gymraeg a diwylliant ar Ynys Môn.

Dewiswyd yr enw yn seiliedig ar feini hirion Ynys Môn, sy'n un o nodweddion mwyaf nodedig a nodweddiadol yr ynys. Mae Prosiect Maen Hir yn dynodi cydnabyddiaeth o gyflawniadau'r gorffennol ar Ynys Môn ac ymrwymiad i lunio ei dyfodol mewn cytgorod â dulliau cynaliadwy. Mae'n tanlinellu'r angen dybryd i ymateb yn fuan i gyflawni allyriadau Sero Net tra'n gweithio mewn cytgorod â'r amgylchedd lleol presennol - cam hanfodol tuag at gynaliadwyedd ac atebolrwydd amgylcheddol.

5. Beth yw'r broses gynllunio ar gyfer y Gorchymyn Cydsyniad Datblygu (DCO)?

Mae Prosiect Maen Hir yn cael ei ddsbarthu fel Prosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIP) oherwydd y bwriedir iddo fod â chapasiti cynhyrchu o fwy na 350 MW.

Yng Nghymru, os oes gan brosiect gapasiti cynhyrchu o hyd at 10MW, mae'r cais cynllunio'n mynd i'r awdurdod cynllunio lleol. Rhwng 10MW a 350MW, byddai prosiect yn mynd i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo. Pan fydd gan brosiect gapasiti cynhyrchu o fwy na 350MW, fel yn achos Prosiect Maen Hir, mae'r cais cynllunio yn mynd i Lywodraeth y DU.

Mae hyn yn golygu, er mwyn adeiladu Maen Hir, y byddwn yn gwneud cais am Orchymyn Cydsyniad Datblygu (DCO), sydd i bob pwrpas yn ganiatâd cynllunio ar gyfer NSIP. Cyflwynir ceisiadau am Orchymyn Cydsyniad Datblygu i'r Arolygiaeth Gynllunio (PINS) a'u cyflwyno i Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (DESNZ). Bydd y cais am Orchymyn Cydsyniad Datblygu yn destun archwiliad gan awdurdod archwilio a benodir gan yr Ysgrifennydd Gwladol i roi argymhelliad iddo ynghylch a ddylid rhoi cydsyniad datblygu ai peidio. Bydd yr awdurdod archwilio yn cynnwys rhwng un a phum aelod. Bydd PINS yn gweinyddu'r archwiliad ar ran yr Ysgrifennydd Gwladol. Yr

Ysgrifennydd Gwladol fydd yn penderfynu'n derfynol a ddylid rhoi cydsyniad datblygu ai peidio. Mae rhagor o wybodaeth am y broses DCO ar gael [yma](#)

Un o brif rannau proses cyn ymgeisio DCO yw ymgysylltu â chymunedau lleol a rhanddeiliaid. Byddwn yn cynnal digwyddiadau ymgysylltu anffurfiol yr haf hwn ac rydym wedi trefnu ein hymgyngoriad statudol i ddechrau ddiwedd 2024. Bydd hyn yn cynnwys dogfennau a gwybodaeth ychwanegol am y cynigion, yn ogystal â chyfleoedd wyneb yn wyneb a digidol i ni gwrdd â'r gymuned leol a thrafod Prosiect Maen Hir.

6. Sut bydd Maen Hir yn gweithio gyda'r gymuned leol?

Rydym wedi ymrwymo i weithio gyda chymunedau lleol i nodi a ddiffinio buddion cymunedol. Yn ogystal â chefnogi targedau lleol a chenedlaethol i leihau allyriadau carbon a chynhyrchu ynni adnewyddadwy glân, cost isel, credwn y dylai'r cymunedau hynny sydd agosaf at y datblygiad arfaethedig gael budd ohono.

Mae tîm y prosiect yn ystyried y ffordd orau o ddarparu fferm solar gymunedol 5MW fel rhan o'r prosiect, gyda'r bwriad i'r gymuned leol elwa'n uniongyrchol o gael ynni adnewyddadwy wedi'i gynhyrchu'n lleol.

Mae rhagor o gyfleoedd fel cynigion seilwaith gwyrdd a chyfleoedd hamdden newydd hefyd yn cael eu hystyried. Rydym hefyd yn edrych ar sut y gallem ddarparu cyfleoedd addysgol ar Ynys Môn, fel gweithio gydag ysgolion a cholegau lleol.

Rydym yn awyddus i glywed sut y gallai Prosiect Maen Hir gefnogi mentrau cymunedol lleol, a gweithio ochr yn ochr â'r gymuned i fireinio ein cynlluniau ar gyfer darparu manteision lleol.

7. Sut fydd y gymuned leol yn cyfranogi?

Mae gwybodaeth a mewnbwn lleol yn werthfawr i ni, ac rydym yn ceisio creu sianeli cyfathrebu agored a hygyrch gyda chymunedau lleol a'u cynrychiolwyr.

Rydym yn bwriadu cynnal Ymgynghoriad Statudol ddiwedd 2024. Yn ystod y cyfnod hwn, byddwn yn darparu mapiau manwl a chynlluniau ar gyfer y cynigion, ochr yn ochr â dogfennau sy'n rhoi manylion canlyniadau ein hasesiadau amgylcheddol hyd yma. Bydd Ymgynghoriad Statudol hefyd yn cynnwys cyfleoedd wyneb yn wyneb a digidol i ni gwrdd â'r gymuned leol a thrafod Prosiect Maen Hir.

Cyn yr Ymgynghoriad Statudol hwn, rydyn ni eisiau helpu cymunedau lleol i gael gwell dealltwriaeth o'r hyn y gallai ein prosiect ei olygu iddyn nhw, er mwyn i ni allu mynd i'r afael ag unrhyw faterion sy'n codi drwy'r broses ddatblygu sy'n mynd rhagddi, yn y ffordd orau bosibl. Felly, rydyn ni'n cynnal digwyddiadau yr haf hwn, cyn yr ymgynghoriad, er mwyn i chi gael rhagor o wybodaeth am ein gwaith parhaus a rhannu unrhyw syniadau sydd gennych chi wrth i ni barhau i fireinio ein cynigion. Gweler y digwyddiadau hyn a restrir isod, nid oes angen archebu lle:

- Neuadd Bentref David Hughes, Stryd Fawr, Cemaes LL67 0HL – Awst 6^{ed}, 11yb - 4yh
- Neuadd Gymunedol Brynteg, Brynteg, LL78 8JL – Awst 7^{ed}, 11yb - 4yh
- Caffi'r Orsaf, Stryd y Bont, Llannerch-y-medd, LL71 8EU – Awst 8^{ed}, 11yb - 4yh
- Neuadd y Dref Llangefni, Sgwâr Bulkeley, Llangefni, LL77 7LR – Awst 20^{ed}, 11yb - 4yh

Byddwn hefyd yn bresennol yn Sioe Môn (13-14 Awst) lle y gall pobl gael gwybod mwy am y prosiect a siarad ag aelodau o dîm y prosiect.

Rydyn ni'n awyddus i glywed gan y gymuned leol ar unrhyw adeg i helpu i lunio'r cynigion, yn enwedig er mwyn sicrhau ein bod ni'n ystyried gwybodaeth leol am yr ardal yn ein cynlluniau. Os oes gennyh chi unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â ni drwy:

- E-bostio: maenhir@lightsourcebp.com
- Ffonio ein llinellau gwybodaeth Rhadffôn: Cymraeg: 08081 756663 / Saesneg: 08081 756375
- Ysgrifennu at: FREEPOST PROSIECT MAEN HIR (dim angen stamp)

8. Beth yw ein hamserlen?

Mae ailgyflwyno'r prosiect i'r cyhoedd yng Ngaeaf 2023 yn cyd-daro â chyflwyno ein Hadroddiad Cwmpasu Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (EIA) i'r Arolygiaeth Gynllunio (PINS). Mae ein tîm yn cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (EIA) trylwyr, a bydd hyn yn seiliedig ar broses barhaus drwy gydol datblygiad y prosiect.

Mae EIA yn broses esblygol lle mae effeithiau amgylcheddol posibl yn cael eu hasesu ochr yn ochr â'r broses ddylunio ar gyfer datblygiad, gan ein helpu i ganfod effeithiau posibl y cynigion ar y gymuned leol a'r amgylchedd, ynghyd â ffyrdd posibl o leihau'r rhain cyn belled ag y bo modd. Mae'r EIA yn ei dro yn sail i ddyluniad Prosiect Maen Hir.

Mae'r Cais Cwmpasu EIA yn nodi'r dull arfaethedig o ymdrin ag EIA a byddwn yn ymgynghori â'r sefydliadau a'r cynghorau perthnasol i gyfrannu at y Farn Gwmpasu ynghylch sut mae'r tîm yn cynnal yr asesiadau amgylcheddol. Bydd PINS yn gofyn am adborth gan ymgynghoreion rhagnodedig i hysbysu'r Farn.

Bydd y Farn Gwmpasu a gynhyrchir gan PINS wedyn yn hysbysu sut rydym yn cynnal ein EIA. Bydd hyn yn arwain at gyhoeddi Adroddiad Gwybodaeth Amgylcheddol Rhagarweiniol (PEIR) cyn yr Ymgynghoriad Statudol. Ochr yn ochr â'r Gorchymyn Cydsyniad Datblygu terfynol, byddwn yn cyflwyno Datganiad Amgylcheddol (ES) yn nodi'r holl effeithiau posibl a'r mesurau lliniaru y byddwn yn eu rhoi ar waith. Bydd canlyniadau terfynol yr EIA yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Amgylcheddol (ES), a gyflwynir i gefnogi'r cais cynllunio DCO. Rydym yn disgwyl cyflwyno'r DCO hwn i PINS yn ystod Haf 2025.

Ochr yn ochr â'r broses dechnegol hon, rydym wedi ymrwmo i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau'r cyhoedd a chynrychiolwyr cymunedol. Rydym yn ail-lansio'r cynigion wedi'u diweddarau ar gyfer Prosiect Maen Hir ar hyn o bryd, gyda rhagor o ymgysylltu ym mis Awst pan fyddwn yn cynnal cyfres o ddigwyddiadau yn y gymuned leol. Bydd hyn yn rhoi cyfle i'r gymuned leol gael rhagor o wybodaeth am y prosiect a gofyn cwestiynau i'r tîm.

Rydym yn rhagweld cynnal Ymgynghoriad Statudol ddiwedd 2024. Cyn hynny, byddwn yn rhyddhau rhagor o wybodaeth a manylion am y prosiect. Bydd ymgynghoriad statudol yn galluogi'r gymuned leol, cynghorau a sefydliadau i roi eu hadborth yn ffurfiol ar y cynigion, a fydd yn helpu i lywio'r dyluniad.

Byddwn yn dadansoddi'r holl adborth a ddaw i law a bydd y sylwadau'n cael eu hystyried wrth ddatblygu'r dyluniad. Ar ôl hyn, bydd y DCO, fydd yn cynnwys y gwaith EIA ac adborth gan y gymuned, yn cael ei gyflwyno i PINS yn ystod Haf 2025. Bydd PINS wedyn yn archwilio'r cynlluniau ar ran yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiogelwch Ynni a Sero Net (DESNZ). Byddant yn gwneud argymhelliad i'r Ysgrifennydd Gwladol, a fydd yn gwneud y penderfyniad terfynol a ddylid rhoi caniatâd ar gyfer y prosiect ai peidio.

Yn amodol ar gael caniatâd, disgwylir y bydd y gwaith adeiladu cynharaf yn dechrau ddiwedd 2026. Nodwch, os gwelwch yn dda bod yr holl ddyddiadau hyn yn rhai dangosol a'i bod yn bosibl y byddant yn newid.

9. Sut mae cael yr wybodaeth ddiweddaraf?

I gael yr wybodaeth ddiweddaraf am Brosiect Maen Hir, gallwch gofrestru yma i gael diweddariadau am y prosiect yn uniongyrchol i'ch blwch derbyn: www.lightsourcebp.com/uk/projects/maen-hir-solar-battery/ (<http://www.lightsourcebp.com/uk/projects/maen-hir-solar-battery/>)

Mae hygyrchedd yn bwysig i ni. Cysylltwch â ni drwy unrhyw un o'r llinellau cyfathrebu a nodir isod os oes angen, neu os yw'n well gennych ddulliau cyfathrebu eraill.

- E-bostiwch: maenhir@lightsourcebp.com
- Ffoniwch ein llinellau gwybodaeth rhadffôn: Cymraeg: 08081 756663 / Saesneg: 08081 756375
- Ysgrifennwch at: FREEPOST PROSIECT MAEN HIR (dim angen stamp)